

Pokoj a dobro

Katolícky časopis farnosti Markušovce

Založené 1999

Číslo 3 | Ročník 5 | Júl 2003

Diákonská
vysviacka
svätého
Cyrila Hamráka

Strana 3

Proces blahorečenia
otca biskupa
 Jána Vojtaššáka

Strana 6

Absolventská
svätá omša

Strana 8

Pane, nauč nás rátat naše dni

Už sme si zvykli konštatovať – nemám čas, „nestiham“, som v strese, ... Školáci najnovšie nemajú čas sa učiť, zamestnaní venovať sa rodine, ženy na materskej dovolenke už na nič iné. Dôchodcovia sú tiež v zhone a dokonca už aj z úst nezamestnaných počut – nestiham... .

Sú to len tendenčné slovné frázy, alebo je to ozaj tak?

Cím viac techniky človek vynašiel, aby mu ušetrila čas, tým menej ho má. Akoby tých povinností stále príbúdalo. A ani si možno neuvedomujeme, ako sa pomaly ale isto stávame otroknmi náhlenia sa. V takejto „kvalitnej“ stresovej spoločnosti sa orvára takpovediac „raj“ pre rôzne liečiteľské, ba priam šarlatánske praktiky, ktoré ponúkajú zaručené reakcie ako dostať svoj život pod kontrolu. Nie div, že mnohí

ali naletia. Možno sa dostavi aj nejaký ten účinok. No žiaľ, len dočasný. A potom sa ten stres vystupňuje do ešte väčšej depresie. Je namiesto otázka – boli aj pred rokmi ľudia stresovaní, no nevedeli ten jav pomenovať? Alebo vedeli čas prežívať inak?

Verim, že Pán Boh veľmi múdro pridelil každému toľko času, koľko potrebuje. Len zrejme si človek prestal väžiť čas, ktorý má k dispozícii. Väžiť si v tom zmysle – byť Bohu zaň vďačný, a tak vedieť „rátat svoje dni“.

Asi zabúdame na to známe ORA ET LABORA – modli sa a pracuj. Aj dnešní kresťania túto výzvu radi rozdeľujú: alebo len *pracovať*, alebo len *modliť sa*. A keďže si na modlitbu nájdeme čoraz menej času, ostáva už len práca bez modlitby. Potom sa ale nečudujme, že nás niekedy povinnosti deslova pohľta, v práci zavľadne stres a chaos.

A pritom to už múdry Šalamún pekne vyjadril v žalme: „Ak Pán nestravia dom, márne sa namáhajú tí, čo ho stavajú. Ak Pán nestráži mesto, nadarmo bdejú jeho strážcovia.“ (Ž 127,1)

Hovori jasnomu rečou: šťastie a zdat závisia od Božieho požehnania. A naši rodičia či starí rodičia už dávno dobre vedeli, o čom je reč, keď si na stenu zavesili výšivku s textom: „Bez Božieho požehnania, márne naše namáhania.“

Ak si myslíme, že život máme my sami dobre pod kontrolou, skôr či neskôr nás naša pýcha položí na kolena.

Veža kostola v Tepličke

Foto: Ján Dudo

Pápež Ján XXIII. sa okrem iného každé ráno modlil: „Panе, pomôž mi urobiť si presný program dňa. Možno sa ho nebudem celkom držať, ale urobim si ho. A tak sa budem chrániť dvoch ziel: unáhlenosti a nerozhodnosti.“

Snáď ani nie je problém v tom, že máme pocit nedostatku času. Skôr to vnímam tak, že sa veľmi rýchlo vytráca úcta k nemu. Pretože keby sme mali úctu k času, tak by sme nehundrali, čo všetko nesťačíme urobiť, ale práve naopak, neustále by sme ďakovali zato, na čo všetko cez deň nám Pán dal požehnanie, silu, prostriedky, poslal do cesty tých správnych ľudí, aby sme zvládli to, čo sme zvládli.

A keď sa naučíme ďakovať za čas a mať k nemu úctu, budeme si väžiť aj čas iného človeka.

Aj v tom vidím hlbku biblického zvolania: „Panе, nauč nás rátat naše dni...“

Monika Hodnická

editorial

Mili čitatelia!

Čitate? Koľko čitate? Čo čitate?

Nie, nerobim anketu, ani sondu do svedomia, len vám chcem položiť otázku, či viete, ktorá kniha je najpredávanejšou v dejinách Slovenska? Zalial ma zvláštny pocit, keď som si v marcovom čísle Slovenských pohľadov (3/2003) v príspievku Ivana Kučmu prečítala výsledky prieskumu, že je ňou kuchárska kniha Recepty zo života. V prvom momente som nevedela, či sa mám zasmiať alebo zaplakať. No nakoniec som si len povzduchla – je to sice pekné, že naše skvelé slovenské gázdinky (aj v mužskom svete) sa usilujú vylepšovať svoje kulinárske umenie, ale ako sa hovorí: „Nielen chlebom je človek živý...“

Možnože odpoveď na otázku o najpredávanejšej knihe nie je až tak podstatná ako druhá otázka, ktorú vám položím. Viete, čo čítajú vaše deti, ak vobec čítajú?

Nedávno sa mi dostala do rúk (už aj slovenská verzia) knižky pre deti o Pokémonech. Neviem, či to vobec môžem nazvať knihou, skôr akousi brožúrou či katalógom... Pokémoni sú (pre mňa neidentifikovateľné) postavičky a je ich obrovský počet. Každá má svoje meno a divokú charakteristiku: napr. typický znak - vírus alebo druhy smrtiacej zbrane, ktorú používajú... atď. A tiež každá má číslo(!) Vraj „kvôli lepšej a rýchlejšej orientácii“, vysvetľujú mi deti zo ZŠ. Očislované rozprávkové postavy! Dopolnil som si myšľa, že postavám sa pridelenovali čísla len v tých najhroznejších režimoch.

V klasickej rozprávke ide o boj dobra a zla, kde zlo býva potrestané a dobro víťazi. Pri týchto postavičkach som však nadobudla zmätene pocity a nevedela som jednoznačne určiť, ktorí sú ti dobrí a ktorí zli. Nie je to jednoznačné ani z výrazu tváre (ak vobec pokémon nejakú má) a ani z konania. Pri tých zlých sa deti dopodrobna oboznámia s vývojom zlého - od maličkého až po tzv. „majstra“. Na každom vývojovom stupni sa to patrične „zbrutalnieva“. K dispozícii majú zo známy všetkých útočných zbraní, a dozvedia sa, ktoré najlepšie a najrýchlejšie zabijajú, ničia, búrajú... A tí tzv. dobrí víťazia ešte silnejšimi zbrahami a prešibanskou, ktorú označujú šikovnosťou. Deti sa s takýmto „vzormi“ veľmi rýchlo stotožňujú a napodobňujú ich správanie, mimiku, gestikuláciu, reč, resp. len zvuky.

Som z toho zmätene. Nie div, že takýmto deťom, ktorých rodičia nekontrolujú, čo čítajú, nebudem rozumieť. Ani artikulačne, ani názorovo.

A čo čítame my, dospelí?

Kto vie, čo všetko by deti vyčítali nám(!), keby zistili, aký brak dospelaci prevažne čítajú.

Mili farinici, chcem veriť, že patrite k ľuďom, ktorí majú zmysel pre hodnotné knižky. Využíme čas prázdnin a dovoleniek na to, aby sme prehodnotili „duchovnú potravu“, ktorou sýtme naše srdcia a myšlienky a ktorá nás chtiac či nechtiac ovplyvňuje.

Pekné leto praje

Monika Hodnická

Vydavateľstvo LÚČ Bratislava venovalo redakcii Pokoj a dobro zopár pekných a hodnotných kníh pre deti a dospeviajúcu mládež. Mili mladí priatelia, napište nám, nakreslite nám. Radí vás ním odmeníme.

redakcia

Cyril a Metod

Dvaja svätci, ktorých netreba veľmi predstavovať. Boli to múdri muži, ktorí priniesli našim predkom kresťanstvo a s ním i vzdelanosť. A to všetko v slovenskej reči! Ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti je obrovský. Knižka o týchto dvoch významných mužoch poučí a poteší každé dieťa vo veku 5 - 12 rokov.

72 strán, viaz., farebná,
bohatá ilustrovaná

Matka Terézia

Krásny, fascinujúci príbeh o ešte fascinujúcej žene 20. storočia. Matka Terézia zanechala po sebe veľké dielo lásky. Pomáhala tým najbiednejším chudákom, častokrát doslova odsúdeným na smrť. Našla mnoho nasledovateľov a nasledovateľov, ktorých v pravom zmysle slova zapálila pre LÁSKU a MILOSRDENSTVO. Kniha je napísaná pre deti pútavým, pritažlivým štýlom.

72 strán, viaz., farebná,
bohatá ilustrovaná

Anselm Grün

Priateľstvo

Tvoje meno

Knižky Priateľstvo a Tvoje meno z pera benediktinskeho rehoľníka Anselma Grúna hovoria o dvoch dôležitých aspektoch našich životov. Význam priateľstva pre ľudský život azda ani nie je možné doceniť. Cenné postrchy autora vám pomôžu pochopiť jeho veľký význam. Druhá knižka Tvoje meno hovorí o vzťahu k vlastnému menu, či k menám svojich blízkych a bližných. Autor sa venuje aj viáznosti a významu mien svätých, našich patrónov či Božieho mena. Knižky sú vhodné ako darčeky.

48 strán, viaz., celofarebná

Vydavateľstvo Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre famosí Markušovce a filiálky Teplická. Pod Teplickú a Liptovskú. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodnická. Redaktori: Cyril Horňák, MUDr. Mária Krotká a externisti. Fotograf: Peter Lazar. Súťaž o gradičkú úpravu: Ing. Peter Hager. Technické spracovanie: Síza, Juhodčák 3350, 058 01 Poprad. Južíková spolupráca: Mgr. Dagmar Šeporská. Cenzor: Doc. ThDr. Ján Dodo, PhD., Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16.2.1999, č. prot. 113/99. S povolením OÚ, odboru ťažstva a kultúry v Župančickej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 500 kusov. Adresa redakcie: Rim. krt. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. E-mail: info@pokojadobro.sk, http://www.pokojadobro.sk. Nepredajné. Redakcia si vyhľadáva práva upravovať príspisy. Nievyžiadané rukopisy nevracame. Uzíváme budúceho čísla: 10.8.2003

Diakonská vysviacka Cyrila Hamráka

Vo štvrtok 12. júna 2003 sa konala v spiškej katedrále diakonská vysviacka absolventov piatého ročníka teologických štúdií. Svätiteľom bol spišský biskup Mons. František Tondra. Medzi tých, ktorí boli vysvätení na diakonov patril aj markušovský rodák Cyril Hamrák.

Diakonát

Sviatosti životného stavu sú dve: sviatosť knazstva a sviatosť manželstva. Avšak aj keď sviatosť knazstva je len jedna,

tri stupne a každý stupeň sa udeľuje vkladaním rúk skupa na hlavu kandidáta „zasväčujúcou modlitbou primieranou stupňu vysviacky (iná je pri udeľovaní diakonátu, iná pri udeľovaní vysviacky na knaza a iná pri vysviacke na biskupa). Predtým, než prijme kandidát vysviacku diakonátu zloží do rúk biskupa prisľub celibátu (bezženstva), že sa bude modliť breviár (predpisané modlitby na každý deň) a zachová si voči biskupovi a jeho nástupcom účtu a poslušnosť.

Dojimavým gestom pri vysviacke je prostrácia kandidátov, keď ležia na zemi dolu srou a ostatné liturgické

zhromaždenie spieva litúniu ku všetkým svätým. Prostrácia je gestom úplnej odovzdania sa kandidáta do služby pre Božie kráľovstvo a ten najdokonalejší výraz poklony ľovecku voči Bohu.

Zo života diakona

Cyril Hamrák sa narodil v roku 1980 ako syn Cyrila Hamráka a Agnesy, rod. Hamráčkovej. Pán Cyril Hamrák umrel veľmi mladý, keď mal dnešný diakon 6 mesiacov. Svojho otca nepoznal. Mamka Agnesa pochádza z Tepličky a statočne vychovala vo vieri oba svojich synov. Po ukončení základnej školy Cyril navštěvoval Katolické gymnázium v Levoči a odtiaľ sa prihlásil na bohoslovecké štúdia. Po

Prostrácia kandidátov

Snímka: Ján Duda

vysviacke na diákona ho spišský biskup pridelil na pastoračné pôsobenie v Poprade, kde bude 3 týždne. Od jeseň bude pokračovať v štúdiu a v júni 2004 by mal byť vysvätený na knaza.

vať eucharistické požehnanie, môže udeľovať i diakonské požehnanie.

Oblečenie diakona

Diakon bežne nosí knazské rúcho (tzv. reverendu) alebo knazský civil (košeľa s bielym golierom, tzv. kolárom). Pri bohoslužbách nosí dlhé biele rúcho (tzv. alba) tak ako knaz, avšak štôlu na včielu alba nosí krížom na ťavom ramene a má ju zopnutú dolu pod pravou rukou (knaz má štôlu ako symbol knazskej moci prechodenú na krku a voľne spustenú vpred cez prsa dolu). Diakon si napokon pri bohoslužbách oblieka celkom na vrch rúcho nazývané „dalmatika“, ktorá je často na nerozoznanie od knazského ornátu, v ktorom knaz slúži sv. omšu. Skúseným „okom“ to však možno rozoznať: dalmatika má rukávy (široké a voľné), ornát rukávy nemá.

Otec biskup sa modlí nad budúcimi diakonmi

Snímka: Ján Duda

redakcia

Manželské prekážky

Prípomeňme si, že manželské prekážky robia osobu nespôsobilou uzavrieť platné manželstvo. Manželstvo by bolo neplatné, ak by sa ho pokúšala uzavrieť osoba, ktorá sa nachádza v manželskej prekážke! V minulom čísle sme si vysvetlili štyri manželské prekážky. V tomto čísle nášho časopisu si vysvetlíme ďalšie.

Prekážka sviatostnej vysviacky

Dostávame sa k manželskej prekážke, ktorú mnohí veriaci nechápu, alebo chápú len veľmi málo. Obvykle sú ľudia myslia, že kňazi rímskokatolickej cirkvi sa nemôžu ženit, lebo ich viaže celibát, avšak kňazi gréckokatolickej cirkvi sú môžu slobodne vybrať celibát alebo očerňiť sa. Tento názor je naozaj mylný. Nie je to tak. Pravda je taká, že ak muž raz prijal sviatostnú vysviacku, nie je viac spôsobilý pre uzavretie manželstva, a to tak v rímskokatolickej cirkvi (kán. 1087), ako aj v gréckokatolickej cirkvi (kán. 804). Manželská prekážka vysviacky vzniká a robi muža nespôsobilým pre uzavretie platného manželstva už pri vysviacke na diakona a nie až pri vysviacke na kňaza a biskupa. Rozdiel medzi rímskokatolickou cirkvou a gréckokatolickou cirkvou je iba v tom, že rímskokatolická cirkev dovoľuje už ženatých mužov vysvätiť za stálych diakov, avšak vysvätiť na kňazov a biskupov dovoľuje iba tých, ktorí prijali na seba záväzok celibátu. Gréckokatolická cirkev dovoľuje vysvätiť na diakov a na kňazov aj ženatých mužov, ale vysvätiť na biskupov dovoľuje iba tým, ktorí nie sú ženati.

Teda nie záväzok celibátu robi muža právne nespôsobilým pre uzavretie platného manželstva v rímskokatolickej cirkvi, ale prijatie sviatostnej vysviacky, aj keď je pravdou, že záväzok celibátu zohtal pri vzniku tejto prekážky rozbrojúcu úlohu. Lebo muži, ktorí prijali na seba záväzok celibátu, čiže dobrovoľné bezčasenstvo pre nebeské kráľovstvo (postupne v prvom kresťanskom tisícročí sa to začalo vysvetľovať ako „duchovné manželstvo“) medzi člo-

vekom a Bohom) a kto teda už raz „uzavrel takéto manželstvo“, nie je viac spôsobilý uzavrieť iný platný manželský zväzok. Z praktických pastoračných dôvodov však veľmi zavádzas takéto chápanie prešlo z celibátu na sviatostnú vysviacku.

Znamená to, že kto dal Cirkvi záväzok celibátu, ale neprijal by sviatostnú vysviacku a oženil by sa, možno by byť potrestaný, ale jeho manželstvo by bolo platné! Na druhej strane, kto by aj nedal záväzok celibátu, resp. dal by ho len navonok, ale vo svojom vnútri by ho nedal (=simulácia) a oženil by sa, jeho manželstvo by bolo neplatné, lebo je právne nespôsobilý pre uzavretia manželstva pre manželskú prekážku sviatostnej vysviacky.

Šťastní novomanželia Martina a Rastislav v koči na ceste zo sobáša na svadobné pohostenie

Trvalý a verejný sľub čistoty v rehoľnom inštitúte

Prekážkou pre uzavretie manželstva je aj trvalý a verejný sľub čistoty v rehoľnom inštitúte (kán. 1088). Táto formulácia si vyžaduje bližšie vysvetlenie.

Ide tu o sľub! To znamená, že človek sa dobrovoľne zrieká určitého dobra z lásky k Bohu. Je to niečo ako „dar“ Bohu, „obeta“ prinášaná Bohu, preto

**Novomanželia Rastislav Dzimko
Martina rod. Koňáková z Tepličky**

sľubom vzniká záväzok človeka voči Bohu, čo Cirkvene považuje za niečo veľmi vzácne a dobré, a preto dohliada, aby človek prijímal sľuby pred Bohom uviažene a zodpovedne a aby ich zachovával a nie porušoval.

Obsahom sľubu je čistota, čiže nielen bezčasenstvo, resp. slobodný stav, ale aj zdržanlivosť v sexuálnej oblasti. Keďže ide o veľmi citlivú oblasť, ktorá sa dotýka usporiadania prirodzenej štruktúry ľudského tela i ducha, človek, ktorý zvažuje svoje predpokladaje pre takýto záväzok pred Bohom, sa musí skúmať, či má od Boha „predpoklady“ pre spôsob života, ku ktorému sa chce takýmto sľubom pred Bohom zaviazať. Žárovčí si musí uvedomiť, že bude musieť každý deň prosiť Boha v modlitbách o silu vytvárať a že v tomto je naozaj každý deň odkázaný na Božiu pomoc a posilu. Sľub čistoty je mimoriadne silným svedectvom náboženského života, lebo takto Bohu zavátený človek poukazuje pred svetom už teraz na eschatologický spôsob života v nebeskom kráľovstve, kde „sa ľudia už nečekajú a nevydávajú“ a kde našim jediným šťastím a radosťou bude Boh sám, ktorého budeme vidieť „z tváre do tváre“. Tento sľub čistoty ako manželská prekážka je bližšie zákonom určený:

1. Musí to byť trvalý (večný) sľub čistoty (nestačí iba dočasny: napr. na tri roky). To znamená, že ak rehoľník

ženbou, resp. rehoľnica vydajom poruší dočasného súlub čistoty, prehreší sa, ale manželstvo je platné.

2. Musí to byť verejný súlub, čo však neznamená, že osoba ho musí dať kdeši nahlas a pred verejnosťou. Verejným súlubom je taký súlub, ak ho prijíma predstavený v mene Cirkvi (to musí vyplývať z konštitúcie rehole, ktoré schvaľuje diecézny biskup alebo Kongregácia pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života v Ríme). Všetky ostatné súluby sú považované v Cirkvi za súkromné a nerobia osobu právne nespôsobilou pre uzavretie manželstva.

3. Napokon to musí byť súlub v rehoľnom inštitúte. Cirkevný zákonník rozlišuje: rehoľné inštitúty, sekulárne inštitúty a spoločnosti apoštolského života. Dodávam, že nie je ľahké určiť, ktorá komunita, keďže je ich mnoho, či je rehoľou, sekulárnym inštitútom alebo spoločnosťou apoštolského života. Kto by to chcel vedieť presne, je to uvedené v pápežskej ročenke (*Annuario Pontificio*), ktoré Vatikán vydáva každý rok a jednotlivé biskupské úrady si ich kupujú do svojho archív. Manželskou prekážkou je iba súlub v rehoľnom inštitúte, nie v sekulárnom inštitúte, ani v spoločnosti apoštolského života. Ak sa teda člen sekulárneho inštitútu ožení a neviaže ho iná manželská prekážka (napr. svätoštné vysviacky), jeho manželstvo je platné. To isté platí aj o čle-

novi spoločnosti apoštolského života. Ale ak by sa oženil člen rehoľného inštitútu (s večnými a verejnými súlubmi čistoty), jeho manželstvo by bolo neplatné.

Manželská prekážka únosu ženy

Medzi mužom a unesenou alebo zadrižanou ženou nemôže vzniknúť platné manželstvo, ak sa žena neskôr, oddeľená od únosca a umiestnená na slobodnom a bezpečnom mieste, dobrovoľne nezvolí manželstvo (porov. kán. 1089).

Istež, tento zákon chráni právo ženy „slobodne“ sa vyspať, resp. nevyspať sa pod tlakom násilia z únosu alebo zadrižania. Takéto prípady neboli neobvyklé v starovku, stredoveku a z času na čas ich možno „objaviť“ i v novoveku.

Niekto autorov majú výhrady voči tomu, že cirkevný zákonník hovorí iba o únose ženy a nespomína prípadný

únos muža. Takéto obavy sú neopodstatnené, lebo katolické manželské právo v poslednej dobe výrazne pokročilo vďaka rozvoju antropologic, psychologic a psychiatrie. Preto každé manželstvo, ktoré by bolo uzavreté a aspoň jedna stránka by nemala primeranú slobodu pre takéto závažné rozhodnutie, akým manželstvo naloží je (ako celoživotné spoločenstvo muža a ženy). cirkevný súd môže po predbežnom preskúmaní záležitosti, vyhlásiť takéto manželstvo za nulitné, čiže za také, ktoré nikdy nevzniklo.

Text a snímky:
Ján Duda

Starejší blahoželá neveste

Oltár

Liturgické okienko

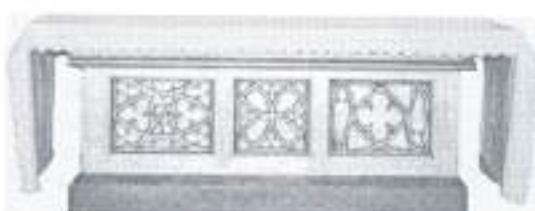
Oltár (z lat. slova „altare“, *altus* = vysoký) je vyvýšené miesto slúžiace k prinášaniu Eucharistickej oberty. Nachádzame ho takmer vo všetkých náboženstvách a často bol považovaný za duchovné centrum nielen chrámu, ale i sveta. Obetný oltár má naznačovať, že obet je brána vedúca človeka zo zeme k nebu a že je podávaná Bohu. V Biblike prvé zmienky o oltári sú nachádzajú v 1 Mož 8, 20, keď Noc po potope vystúpil z archy a postavil oltár. V období patriarchov je oltár znamením spojenia s Bohom. Keď prišiel Abrahám do zeme Kanaán, „vysudoval oltár Pánovi, ktorý

sa mu ukázal“ (1 Mož 12, 7). Tu je oltár znamením nielen obety, ale aj znamením stretnutia človeka s Bohom.

V Novom zákone sa hovorí o oltári len v obraznom význame. Oltárom je stôl, pri ktorom Pán Ježiš slávil so

bola prinesená najväčšia obec za našu spásu a nakoniec je to symbol samotného Krista.

Menza (drevený alebo kamenný povrch oltára) je vysvetlovaná ako kameň „ktorý zavrhl staviteľa“, a ktorý sa stal „kameňom uhol-

svojimi učenikmi poslednú večeru (Mt 26, 20-29; Lk 22, 14-23). To je prvý oltár pre novú, od starozákonnej celkom rozdielnej oberty. Každý novozákonný oltár je najdôležitejšou súčasťou Božieho chrámu a jeho hlavné symbolické významy sú: obraz stola poslednej večere, symbol sv. kríža, na ktorom

ným“ (Ž 118, 22). Bielemu oltárnemu plátnu sa pridelené symbolické naznačenie Kristovho pohrebného plátna a päť krížov, ktorími sa pri svätení oltára poznačuje, odpovedá piatim Vykupiteľovým ranám ako prameňom spásosnosnej krvi. Cirkevní otcovia vo svojich mysticko-morálnych výkladoch vidia

v oltári ľudské srdce, v ktorom horí obec Božskej lásky ako večné svetlo. Posvätnosť oltára a úctu k nemu vyjadruje i tá okolnosť, že do 4. stor. bol všeobecne rešpektovaný ako útočisko a nedotknuteľná ochrana všetkých, ktorí sa k nemu utiekali. Aj najväčší zločinci nesmeli byť zatknutí v kostole a už vobec nie pri oltári, u ktorého hľadali azyl. Toto právo azylu nachádzame už dávno v sémitskej kultúre, kde štyri vystupujúce rohy oltára poukazovali na Božiu moc.

Kedže oltár je centrom slávenia najvznešenejšej obety – Eucharistie, počas svätej omše, (aj mimo sv. omšu) ktorá je jej sprievodom, tla, ktorí prechádzajú okolo oltára mu vzdávajú úctu, pretože symbolizuje Krista.

Cyril Hamrák

Proces blahorečenia biskupa Jána Vojtaššáka

**ROZHOVOR S POSTULÁTOROM BLAHOREČENIA BISKUPA JÁNA VOJTAŠŠÁKA
JÁNOM DUDOM**

Ste postulátorom v kauze biskupa Jána Vojtaššáka, za blahorečenie ktorého sa denne veriaci modlia v našich kostoloch. Ako prebieha takýto proces blahorečenia?

Proces blahorečenia biskupa Jána Vojtaššáka začal oficiálne 12. decembra 1996 prvým zasadnutím zainteresovaných osôb v aule biskupského úradu v Spišskej Kapitule, ktorému predsedal spišský biskup František Tondra. Diecézna fáza procesu trvala až do novembra 2001. Za tento čas súdovia vypočuli 71 svedkov, historici zhromaždili množstvo archívnych dokumentov z tajného vatikánského archívu, z archívu Ministerstva vnútra Českej republiky i Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, z archívu justičnej a väzenskej stráže a z mnohých ďalších archívov.

Komisia Ickárov zhromaždila materiál o zdravotnom stave otca biskupa Vojtaššáka a teológovia skontrolovali pravoverenosť jeho spisov. Nazbieralo sa 16 zväzkov písomných materiálov, ktoré som z poverenia spišského biskupa ako postulátor zanesol do Vatikánu na Kongregáciu pre kauzy svätých spolu s terajším otcom biskupom Štefanom Sečkom a sekretárom Biskupského úradu Lubomírom Štefaňákom v spomianom novembri 2001.

Ako prebiehal proces na Kongregácii v Rime?

Otec biskup Tondra ma vymenoval za postulátora aj rímskej fázy procesu, a tak som získal ďalšie prechodné bydlisko v Rime na Via Brun Barbantini. Potom som písomne požiadal prefekta kongregácie pána kardinála Josè Saraiyu o otvorenie zapísaných spisov a vykonanie kontroly správnosti diecéznej fázy procesu. Kontrolu vykonávala kongregácia svojimi pracovníkmi, ktorých viedol právnik Mons. Róbert Sarno, Američan talianskeho pôvodu. V aprili 2002 otec biskup Tondra dostal výsledok kontroly. Bolo zistených 5 nedostatkov formálneho rázu, ktoré boli pomerne rýchlo odstránené. Najťažšou z nich bola skutočnosť, že bolo potrebné preložiť ďalšiu časť spisov do taliančiny. Zhotovovanie týchto ďalších prekladov bolo najnáročnejšou úlohou. V decembri 2002 som s Dr. Brtnom zanesol ďalšie tri zväzky na kongregáciu, požiadal listom o ich preverenie a pridelenie relátora, pod vedením ktorého som mal vypracovať spis "Informácia a dôkazy o mučeníctve biskupa Jána Vojtaššáka". Avšak na tomto

Postulátor Doc. Ján Duda

spise sme od septembra 2002 pracovali v sídle cirkevného súdu v Spišskej Kapitule traja cirkevní právniči: Dr. Brtn. Dr. Pekarčík a ja. Dňa 7. januára 2003 som spolu s otcom biskupom Tondrom opäť navštívil kongregáciu a doniesol som už prvú časť spisu "Informácia a dôkazy o mučeníctve Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka" a odovzdal ich na kongregáciu. Potom sa v Spišskej Kapitule intenzívne denne pracovalo na definitívnej a celkovej verzii.

Dňa 2. marca 2003 sme vycestovali do Ríma všetci tria právniči s tým, že sa nevrátime, kým v Rime na kongregáciu nesplníme svoju úlohu. Viesli sme so sebou už definitívne vypracovanú prvú pracovnú verziu spisu "Informácia a dôkazy o mučeníctve biskupa Jána Vojtaššáka", ktorá mala vyše 500 strán písaných v taliančine. Nasledovala úmorná práca, ktorá trvala 5 týždňov. Počas tohto obdobia sme museli spis pripravovať podľa inštrukcií relátora a reagovať na námiestky vo forme otázok a odpovedí. Dňa 12. marca som dostal 27 námiestok a 20. marca ďalších 27 námiestok. Z námiestok vznikol takmer 70 stránkový elaborát napísaný v taliančine. Všetky tieto materiály sme dňa 3. apríla 2003 odovzdali relátorovi, ktorý podpísal prevzatie dokumentov a listom som informoval kardinála Saraiu, že "Informácia a dôkazy o mučeníctve biskupa Jána Vojtaššáka" v počte 603 strán boli kongregácií odovzdané. Potom sme odcestovali domov na veľkonočné sviatky. Z našej strany, podľa môjho názoru, sme urobili všetko preto, aby Svätá Stolica v dostatočnom časovom predstihu pred návštavou Sväteho Otca na Slovensku mohla procedurálne kazu beatifikácie otca biskupa uzavrieť a o jeho mučeníctve rozhodnúť.

Tieto spisy vznikli počas kauzy

Otec biskup Tondra informoval kniažov a veriacich diecézy, že Boží sluha biskup Ján Vojtaššák nebude blahorečený pri tohtoročnej návštive Svätého Otca na Slovensku. Čo sa vlastne stalo?

Vyhľásenie biskupa Vojtaššáka má ako každé iné blahorečenie na základe mučenia dva aspekty: 1. procesným spôsobom dokázané mučenictvo; 2. vhodnosť vyhlásenia konkrétnej osoby za blahoslaveného. O prvom rozhoduje Kongregácia pre kauzy svätých, ktorú vedie kardinál José Saraiva a o druhom rozhoduje Štátny sekretariát Vatikánu, ktorý vedie kardinál Angelo Sodano. V prípade otca biskupa Jána Vojtaššáka Štátny sekretariát dal na vedomie kardinálovi Saraivovi z Kongregácie pre kauzy svätých i otcovi biskupovi Tondrovi, že aj keď si vysoko váži utrpenie biskupa Jána Vojtaššáka, nepovaže „náteraz“ za vhodné pokračovať v procese jeho beatifikácie.

Boli vás to?

Istež, a myslím, že to bolelo a možno ešte boli mnohých veriacich na Slovensku. Avšak som to s vierou prijal a v tejto vieri v Boha a v Cirkvi som sa s tým vnútornie zmieril a vyravnal. Chápem, že to čo je „vhodné“ pre Cirkvju na Slovensku, nemusí byť „vhodné“ pre univerzálnu Cirkvju. A Štátny sekretariát na čele s pánom kardinálom Sodanom musí denne prijímať závažné rozhodnutia, ktoré sa týkajú celej Cirkvi. Ich úloha iste nie je ľahká. A ak blahorečenie otca biskupa Jána Vojtaššáka z im záplým dôvodov považujú nevhodné „náteraz“, to ešte neznamená, že o ďalších rokoch sa to slovičko „nevhodné“ nemô-

že zmení na „vhodné“. Veríme predsa, že Boh riadi svet a vede svoju Cirkvu o on vie meniť aj bôle na radosť, ktorá je potom ešte väčšia.

A čo teraz ďalej?

Aj nadálej sa treba modliť. Ja osobne nemám nijakých pochybností, že otec biskup Ján Vojtaššák splňa všetky kritériá a je mučenikom Cirkvi v presnom slova zmysle. Vyhlásenie za blahoslaveného je však dar. A dar sa nedá vynútiť násilím, ani nemožno povedať, že na tento dar máme právo, alebo že Svätý Otec je povinný to urobiť. Nie! Tento dar si musíme vymodiť a vyprosiť.

Do budúcnosti sa divam s nádejou, ale i obavami. Tie obavy idú v tom smere, aby niektorí veriaci nezobrali rozhodnutie Svätej Stolice s nepochopením a v neposlušnosti a aby, nedajbože, neprejavili určitú nevôľu voči Svätému Otcovi, ktorý pre nás urobil toľko dobrého. Moje obavy idú aj smerom k otcovi biskupovi Vojtaššákovovi, aby zase iní veriaci nevideli v rozhodnutí Svätej Stolice akési schválenie toho, že Boží sluha Ján Vojtaššák bol zlým človekom. Poznám veľmi dobre, ak dopodrobna, celý jeho život a viem, že by tu bolo veľmi veľké zneuctenie jeho mena a jeho života, lebo bol verný Cirkvi a Svätému Otcovi až po smrť, pričom pre túto vernosť strávil 13 rokov vo väzení. Áno, sú to obavy, ale je tu aj nádej, že sa tie obavy nenačerpia, že ich nedopustíme.

Považujem za dôležité zdôrazniť, aby sme sa vylí obom krajnostiam: aby sme vo vieri prijali rozhodnutie Svätej Stolice, ale zároveň aby sme si i nadálej ctili a väzili Božieho sluha biskupa Jána Vojtaššáka a aj nadálej sa modlili za jeho pozdvihnutie k úcte oltára“.

Máte zo svojho pobytu v Ríme aj nejaké pekné zážitky?

Napriek tomu, že sme tam mali veľa práce a ešte viac starostí, mali sme aj dosť pekných zážitkov. Namiesto tých úsmievnych rád by som spomenul iné, tie, ktoré na mňa viac zapôsobili a ktoré mi ostali v pamäti a ktoré si väžim. Veľmi si väžim a mám v úcte úrad a službu Svätého Otca. Obraz jeho služby, vieri a námahy nosím v srdci ako vzácny poklad. S láskou spominam aj na stretnutia s inými pracovníkmi Vatikánu: kardinál José Saraiva, šéf Kongregácie pre kauzy svätých je veľmi milý človek, hlboko ľudský a chápavý. Urobil na mňa veľmi dobrý dojem. Veľmi

srdečnými a dobrými ľuďmi sú aj kardinál Grocholewski, šéf Kongregácie pre katolícku výchovu a arcibiskup Edward Nowak. Aj otca kardinála Jozefa Tomku som mal česť viackrát stretnúť. Je to vzácny, erudovaný a milý človek, ozajstný slovenský „velikán“. Veľmi srdečne nás prijal aj podsekretár Papežskej rady pre výklad zákonodá-

Otec biskup Ján Vojtaššák

ných textov. Milý a srdečný Američan z Pittsburghu s typickým americkým humorom. Mohol by som spomenúť aj ďalšie stretnutia. Myslim si, že všetky boli pre mňa školou a obohatením. Veľmi si väžim kardinála Ratzingera. Videl som ho zblízka, ale nemal som tu česť sa s ním osobne stretnúť. Rád však čítam jeho knihy. Poskytuju mi odpovede na moje mnohé otázky...

A nejaké to poučené...

Bolo ich dosť. Ale predovšetkým veľkosť osobnosti biskupa Jána Vojtaššáka a jeho prirodzená odvaha pracovať nekompromisne pre večnú spásu Božieho ľudu. Ak som o ňom niekedy vedel čo – to len z počutia, dnes ho poznám z mnohoročného osobného bádania, z jeho listov, dokumentov, životných postojov i svedectiev tých, ktorí ho osobne poznali. Bol to naozaj Boží muž, veľký a odvážny biskup. A Boh bol s ním. Iný kľúč na vysvetlenie jeho života neexistuje.

Za rozhovor

dakuje redakcia

Snímky: archív redakcie

Spis "Informácia a dôkazy o mučeníctve biskupa Jána Vojtaššáka" má 603 strán

Absolventská svätá omša

Podte, plesajme v Pánovi, oslavujme Boha našu spásu. Predstúpme s chválospevmi pred Jeho tvár a oslavujme ho žalmami. (Ž 95,1-2)

Dňa 27. mája 2003 sa konala v Markušovciach absolventská sv. omša Lucie Dutkovej.

Na začiatku sv. omše p. farár Duda predstavil veriacim členov komisie:

ThDr. Lic. Art. Rastislava Adamka, ktorý vyučuje teóriu hudby na Pedagogickej fakulte Katolickej univerzity v Ružomberku. Ovláda hru na husle a klávesové nástroje. PaedDr. Mgr. Art. Zuzanu Záhradníkovú, ktorá vyučuje hru na organ na Pedagogickej fakulte KU v Ružomberku. PaedDr. Mgr. Art. Jaroslavu Šimerkovú, vyučuje hru na klavír na Pedagogickej fakulte KU v Ružomberku.

Počas predstavovania komisie všetci členovia boli vpredu pred oltárom. Potom sa členky komisie premiestnili k organu na chór.

Hlavným celebrantom pri sv. omši bol ThDr. Lic. Art. Rastislav Adamko, PhD., koncelebrovali domáci knazia – pán farár a pán kaplán.

V príhovore zdôraznil celebrant Adamko význam a dôležitosť hudby pri oslove Boha. Vyjadril, že je potrebné, aby organisti boli

dobre odborne pripravení, aby hra i spev počas sv. omše boli dôstojné a malí primeraň kvalitu.

Na záver sv. omše pán Adamko vyhodnotil hru i spev absolventky, ktorá prospeľa s vyznamenaním, odovzdal jej vysvedčenie a zablahoželal je k úspechu.

Absolventka sa podakovala svojim učiteľom – doc. Akimjakovi, ktorý bol jej učiteľom vo vzdelávacom centre v Markušovciach 5 rokov a Dr. Adamkovi, ktorý bol jej učiteľom posledný 6. rok. Potom sa podakovala aj domácomu p. farárovi, ktorý vytvoril podmienky na to, aby sa organová hudba mohla v Markušovciach vyučovať.

Domáci p. farár jej zablahoželal k dosiahnutému úspechu, podakoval sa prítomným členom komisie, najbližším príbuzným absolventky, osobitne jej mame Ing. Dutkovej a zdôraznil, že ukončenie školy je iba začiatkom k tomu, aby svoj talent rozvíjala aj ďalej.

Slávnosť bola ukončená krátkym koncertom absolventky.

Pán farár predstavuje členov komisie

O Lucii Dutkovej

Lucia sa narodila 15. júna 1988. Bola pokrstená a stala sa členkou Katolicej cirkvi. Vyrastala v Markušovciach. Ako štvrtáčka ZŠ začala študium hry na organ, liturgický spev a dirigovanie zboru u doc. Akimjaka ihned, ako sa v roku 1997 otvárala organová škola v centre vzdelávania na fare v Markušovciach. V septembri nastúpi do 1. ročníka na Gymnázium sv. Františka Assiského v Levoci. Je členkou markušovského spevokolu.

Absolventkou sv. omšou sa Lucia Dutková zaradila medzi markušovských organistov ako najmladšiu členku

tejto malej rodiny. Najstarším členom rodiny markušovských organistov je pán Jozef Kamenický, nasleduje Jožko Súkeník a Lucia Hudáková.

redakcia

Snímky: archív redakcie

Najstarší a najmladší markušovský organista

Boh je úžasný!

Miluje nás nekonečnou lásou, ktorú my nikdy nepochopíme. Túto lásku nemôžeme splatiť. Ničím a nikdy. „Úrok“ je pre nás prveľký. To, čo Bohu môžeme dať, je chvála. Chváliť Boha môžno rôzne – tancom, slovom, hudbou, spevom... Je krásne prísť k Pánovi, predstúpiť s chválospevmi pred jeho tvár, oslavovať ho žalmami, byť v Jeho prítomnosti, cítiť Jeho ochrannú ruku, povedať mu: „Mám Ťa rád a vinnam Ťa.“ Dať mu aj to málo, čo máme, a potom byť tam, cítiť to, čo nikdy nesplatime – BOŽIU LÁSKU.

Oslavovať Pána je úžasná vec. Moja vdaka patrí našmu p. farárovi Dudovi, ktorý zriadil organovú školu, povzbudzoval a povzbudzuje nielen mňa, ale aj ostatných žiakov tejto školy v hre na organy, a takto rozvíja naše talenty na chválu Božiu. A samozrejme, poďakovanie patrí aj našmu pánonovi učiteli Adamkovi, ktorý nás s láskou tejto hudbe učí.

Ôzakovať našmu Bohu stoji za to, odmena je veľká, ON sám. Nuž poďte, plesajme v Pánovi...

Lucia Dutková

Lucia spieva žalm pri oltári

Tatiana Koššová Stretol som Šťastie

Pane, stretol som Šťastie.
Bolo to krátke, a predsa tak krásne.
Cítil som to, Srdce mi bilo ako zvon,
ako keď zaduní v diaľke hrom.

Pane, stretol som Šťastie.
Kráčalo oproti mné a zrazu všetko bolo tak jasné.
Mračná sa rozložili do všetkých strán
a slnečné ľúče nežným dotykom
pohladili smutné srdce, rozveseliť tvár.

Pane, stretol som Šťastie...
Bolo krehké, ale pre mná tak vzácne.

Tatiana Koššová

Žá istá a predsa iná

Láska je ráno nového dňa,
je pučik suchého pňa.
Láska je pieseň slávika, čo spievať smie,
je kvapka rosy, ktorá tráve život prinesie.
Láska je šťastie dvoch stratených sŕdc,
ked slovo vďakys a úsmev zažiarí z ich úst.
Láska je, keď slza bolesti sa vyróni,
ked horkosť srdce porani.
Láska je nádej, otvorenú dlaň ti podáva,
je Boží dar, čo život za nás dáva.

I zaumienil si ...

sz veľkú prestávku pred hodinou angličtiny zistil, že sa malí naučiť básničku. Nebolo toho vela, iba štyri riadky. Napriek tomu mu to šlo veľmi ľažko. Bol ešte len v prvom ročníku strednej školy a s angličtinou len začínal. Aj to, že zabudol, malo svoje dôvody, lebo doma bolo treba pracovať a až potom študovať.

Utiahol sa do kúta triedy, aby ho nikto nevyrušoval a učil sa. Znova a znova si opakoval tie krkolomné anglické slová. Pevne veril, že to dokáže, ved sú to len štyri mizerné riadky. Až sa mu napokon zdalo, že to vie, ale istý si tým neboli. Neušiel však pozornosť ostatným. Všimli si, že sa náhľivo učí.

Zaznel zvonec a do triedy vošla mladá angličtínárka. Niečo zapisala do triednej knihy a potom sa všetkých spýtaťa: Kto chce prísť po-

vedať básničku? Hlásili sa vlastenci a zdalo sa, že mladá učiteľka bola v rozpakoch. Rozpaky učiteľky prečíslili hlas: „Rataj by chcel“. Jozef v lavici takmer zmrzol. Učiteľka sa výzvy ujala: Tak pod? Nerád, ale musel. Štel dopredu ticho ako sa len dalo.

„Hovor“ - povedala učiteľka. Chcel, ale to prvé slovo, to nešťastné prvé slovo, nie a nie mu prísť na um. Keby mu kto si pomohol to prvé slovo, dalšte by už vedel. A tak tam stál a rozum mu išiel „zhorel“ od intenzity rozmyšľania. Ale darmo... Na svoje miesto šiel s pátkou, zbytočnou, lebo vedlo len o štyri riadky. Ale aj s bolesťou vo svojom srdci. Poznal toho, kto vykrikol pred učiteľkou jeho meno. Už vtedy si zaumienil, že on bude tny, že on bude robiť ľuďom len dobre.

-dh-

V PÁNOVEJ VINICI

Nemal o Pánovej vinici jasnu predstavu, lebo v kraji, kde vyrastal a žil vinice neboli. Ale v dekréte stalo: „Žatva je sice vefká, ale robotníkov málo. Týmto Vás posielam do Pánovej vinice a ustavujem Vás za...“ Pozrel si na mapu, kde to je a ako sa tam cestuje.

Prišiel, najprv si pozrel kostol, pokľakol si pred bohostánkom a prosil o pomoc. Nepoznal tu nikoho, absolútne nikoho, iba Toho v bohostánku. Na iného sa nemohol obrátiť. Na fare si sadol k stolu. Vytiahol nož, kúsok slaniny a chleba. Spomenul si na slová svojho priateľa: vždy si so sebou zaber kus chleba a slaniny, to fa zachrani pred hladom. Poslúchol ho a teraz sa mu to vyplatilo.

Večer pri sv. omši bol plný kostol ľudu. Boli zvedaví na toho nového... Nemožno im kriďať, aj ho pekne privítali. Po sv. omši ho ženičky oslovali: A kdeže budete spáť? No v izbe - odpovedal im - tam, kde je posteľ. „Joj, ved na tejto posteli umrel pred dvoma rýždňami nás pán farár“ - prezradila jedna.

Ked zavrel dvere fary ostal sám. Sám ako prst v cudzom svete. Bolo mu aj trochu clivo. Nebol ešte zvyknutý na samotu. Pohladal breviár a pomodlil sa vespery i kompletórium. Potom sa umyl, obliekol si pyžamo. Pred posteľou však zastal a zamyslel sa. Tak na tejto posteli umrel jeho predchodca. Kedysi ako chlapec sa mŕtvych hál. Ked si lihal do posteľle a prikrýval sa paplónom, iba sa usmial. Teraz mu to nevadilo. Však všetci raz umrieame, len aby sme boli spasení. Urobil si rukou krížik na poduške tam, kde položil svoju hlavu a zaspal.

-dh-

Snímka: Ján Duda

Povolanie = zamestnanie?

Tak a máme tu konečne vysnívaný koniec júna. Všetci žiaci a študenti si celkom iste vydýchli. Veď prečo aj nie? Vysvedčenia majú vo vrecku a čakajú ich celé 2 mesiace sladkého ničnerbenia. Odchádzajú zo škôl s radošou a plnou očakávaním, čo v lete nové a zároveň zaujímavé prežijú. Dilemu však celkom iste majú naši deviataci, maturovani i čerstvo promovaní vysokoškoláci. Ich pocity sú určite zmicené. Niečo, na čo boli zopäť rokov zvyknutí, náhle končí a iné neznáme začína. Určitá etapa ich života sa zavíšila a nová ich už netrpezlivovo očakáva. Stoja na prahu svojej budúcnosti. Sú plní obáv, neistoty a kladú si mnohé otázky. „Ako ďalej? Čo mi to priniesie? Zvládnu to?“ Vopred to však nikto nevie s určitosťou povedať. Dôležité a najpôdstatnejšie je správne si vybrať. Vybrať si to správne povolanie. Zvoliť si to, čo ma naozaj zaujíma a čo chcem včasnu svojho života robiť. Dobrý výber je naozaj veľmi dôležitý. Každý začiatok je ťažký, ale práve ten správny výber nám v istom smere v našich začiatkoch uľahčuje naše konanie i rozhodovanie. Poznáte to, nové prostredie, nové tváre, okolnosti i pravidlá. Samozrejme, že Vás podporí rodina i priatelia. A o to je to ľahšie. Ale i napriek všetkému musí tým každý prejsť sám. Dnešná doba je veľmi zložitá a život je plný prekážok a nástrah. Vyža-

duje si schopného a dravého jedinca. A to naša nová mladá generácia celkom určíte je. A to je dobre. Taká „zdravá dravosť“ nám tu po celé roky chýbala. Mnohí sa však často nechajú zlákať vidi-

zamestnanec zamestnávateľa. A ešte sme na to samozrejme aj patrične hrdi. Ľovec ľovca si neváži a prácou toho druhého pohŕda. A pritom každá práca je veľmi dôležitá, každá prináša iste nepostrádateľné a svojim spôsobom aj nenahraditeľné hodnoty. Neviem však pochopiť, kde sa v nás ľudoch berie tá nadradenosť a istý druh pohŕdania. Kde berieme právo rozhodovať, kto je dôležitejší a potrebnejší? Nedáva to totiž žiadny zmysel, pretože tak ako je dôležitá práca smetiara, tak isto je dôležitá práca učiteľa, doktora. Všetky naše povolania tvoria v konečno dôsledku jednu dokonalu obrovskú kruhovú reťaz. Problém nastane až vtedy, keď sa strati alebo poškodi čo i len jedno ohňivo tejto reťaze. A to už všetci dobре poznáme. A tak

nejaký je to aj v živote. Každé povolanie má svoju vlastnú hodnotu, ktorú nemožno nahradíť niečím iným a práve týmto sa stáva každé povolanie jedinečným. Preto aj my budeme právom hrdi na to, čo dennodenne robíme. Pracujme preto tak, aby sme mali byť naozaj načo hrdi. Kto si raz povedal: „Zamestnanec sa stane naším povolanim vtedy, ak v ňom urobíš čosi naviac.“ Určite sa to opäti, výsledky už potom hovoria samy za seba.

Mária Krotká
Snímek: Ján Dudo

Pán Jánosík a pán Kamenický pri práciach na kostole

nou „ľahko“ zarobených peňazí. Poznáte to, ako nerobí alebo len málo robiť, a zarobiť „veľký balík peňazí“, ktorý by sa podľa možnosti nikdy neminul. Obávam sa, že počet týchto špekulantov zo dňa na deň značne narastie. A to nielen medzi mladými. Možno je to dôsledok toho, že sa spomedzi nás celkom iste vyráca poctivá práca a to v každom povolani. Pravá nefalšovaná poctivá práca – pojmom, ktorý v dnešnej dobe pomaly stráca svoju hodnotu. Častokrát sa snažíme jeden druhého čo najviac „ošmeknúť“, a čím viac tým lepšie. Zamestnávateľ zamestnanca a

Mgr. Ján Budzák

Norodil sa v Liptovskom Mikuláši 26. septembra 1977 ako syn Jána a Anastázie, rod. Vengriňovej. Gymnázium absolvoval v Liptovskom Mikuláši a po jeho skončení nastúpil na štúdium teológie v Spišskej Kapitule. Na kníhu bol vysvätený v katedrále sv. Martina v Spišskej Kapitule dňa 17. júna 2000. Spišský diecézny biskup mu ako prvé pastoračné pôsobisko pridelil miesto kaplana vo farnosti Markušovce, kde pracoval tri roky. Od 1. júla 2003 mu pán biskup Tondra určil iné pôsobisko: bude kaplánom v Poprade.

Za jeho prácu pre dobro nesmrteľných duší markušovskej farnosti i filiálok pánu kaplánovi úprimne ďakujem a na novom pôsobisku mu vyprosujem veľa Božej pomoci.

Mgr. Peter Zimmermann

Narodil sa 2. augusta 1977. Vyrastal v Kluknave. Po absolvovaní strednej školy nastúpil na bohoslovecké štúdia a do Kňažského seminára v Spišskom Podhradí. Dňa 30. mája tohto roku absolvoval štátne skúšky z katalickej teológie a 14. júna ho spišský diecézny biskup v katedrále sv. Martina v Spišskej Kapitule vysvätil na knúzo. Ako prvé pastoračné pôsobisko mu spišský diecézny biskup pridelil kaplanské miesto vo farnosti Markušovce s účinnosťou od 1. júla tohto roku.

Nového pána kaplana vitame a želáme mu, aby bol vždy verný svojmu povolaniu a pracoval na späse nesmrteľných duší.

Ján Duda, farár

NOVÁ FARA VO VEĽKEJ LESNEJ

Rodisko pána farára Veľká Lesná má novú faru. Na slávnosť sv. Jána Krstiteľa v utorok 24. júna tohto roku u požehnal spišský pomocný biskup Mons. Štefan Sečka.

Veľká Lesná má asi 500 obyvateľov. Všetci sú katolíci. V dedine pôsobi aj katolická škola sv. Jána Krstiteľa ročníky 1-4 a katolická materská škola. Farnosť prestala mať svojho farára asi pred 15 rokmi, keď susedné Haligovce (majú asi 900 obyvateľov) si postavili novú faru a farár z Lesnej sa prestúpil do Haligoviec. Veriaci viackrát nerezignovali. Chcú mať knazu medzi sebou. Tamojší rodák Ján Duda bol osobne za otcom biskupom s otázkou: ak by si veriaci vo Veľkej Lesnej postavili novú faru (stará je už nevyhovujúca), dať by im knazu? Vtedy otec biskup odpovedal kladne. A tak sa to začalo. Po dedine prebehlo referendum a dopadlo úspešne. Projekt fary dal vypracovať vtedajší páns farár z Haligoviec Amantius Akimjak. Stavba sa rozbehla i dokončila za súčasného pána dekanu z Haligoviec Petra Petruka. Podľa informácií pána dekanu stavba fary stála asi 2 milióny korún a nazbierali sa na ňu veriaci z Veľkej Lesnej, ktorých je iba 500. Napokon povedal: „Odovzdávame Cirkvi novú faru bez dlhov“. Ján Duda vo svojom príhovore podakoval veriacim za ich úsilie a vyjadril nádej, že sa z novej farskej budovy bude šíriť zdravá náuka Cirkvi pre dobro nesmrteľných duší, ako aj zdravá kresťanská kultúra“.

Od 1. júla tohto roku má aj Veľká Lesná svojho vlastného duchovného otca. Otec biskup Tondra bezodkladne splnil svoje slovo.

-dh-

Mimo farnosti

- Z povolenia spišského diecézneho biskupa Mons. Františka Tondru bol v dňoch od 2 marca do 5. apríla páns farár Duda na pracovnom pobytu v Ríme. Spolu s ním odcestovali ďalší dva cirkevní právniči Dr. Róbert Britko a Dr. Miloš Pekarčík a dva notári Jozef Skupin a Marián Jabrocký.
- Od 22. do 25. apríla bol páns farár opäť v Ríme. Na tejto služobnej ceste doprevádzal a pomáhal spišskému diecézneemu biskupovi Mons. Františkovi Tondrovi. Spolu s nimi bol v Ríme aj kancelár Biskupského úradu Lubomír Štefaňák.

• V pondelok 5. mája bol páns farár Duda predsedom skúšobnej komisie na štátnej magisterskej skúške na Pedagogickej fakulte Katolickej univerzity v Ružomberku. 30. mája bol členom skúšobnej komisie na magisterskej štátnej skúške na Teologickom inštitúte v Spišskom Podhradí.

- Dňa 7. mája bol Cyril Hamrák, bohoslovec a rodák z Markušovíc, ako aj redaktor tohto časopisu, vymenovaný do funkcie duktora v Knazskom seminárii v Spišskom Podhradí. Stal sa tak „šéfom“ i služobníkom celej študentskej komunity bohoslovov.
- 12. mája sa konalo v Spišskom Podhradí zasadanie Cirkevného súdu Spišskej diecézy, ktoré viedol páns farár Duda ako súdny vikár. Popoludní o 16. hodine sa konalo zasadanie habilitačnej komisie na Filozofickej univerzite Katolickej univerzity, ktoréj členom je aj páns farár Duda.
- 12. júna bol v spišskej katedrále vysvätený na diakona Cyril Hamrák, študent piatichročného Teologického inštitútu v Spišskom Podhradí a markušovský rodák. O rok neskôr bude vysvätený na knaza.

Z farnosti a filiálok

- V nedeľu 4. mája bola slávnosť prvého sv. prijímania v Lieskovanech. Sv. omšu celebroval páns kaplán Budzák.
- Vo večerných hodinách v nedeľu 4. mája bolo zasadanie Hospodárskej rady filiálky Teplička, ktoré viedol páns farár Duda. Rozhodlo sa o týchto úpravách: rekonštrukcia schodov na kostolnú vežu, revízia elektriky v kostole, revízia ozvučenia, následne nové osvetlenie v kostole. Diskutovalo sa o úprave kostolného nádvoria, avšak zatiaľ bez konkrétnych uzáverov.
- 16. mája bola odpustová slávnosť sv. Jána Nepomuckého v Markušovciach. Sv. omšu celebroval páns kaplán Budzák.
- 3. júna mala absolventskú sv. omšu Lucia Dutková z Markušovíc, absolventka organovej školy ThDr. Rastislava Adamka. Pri tejto príležitosti sv. omšu v Markušovciach celebroval ThDr. Lic. Art. Rastislav Adamko.
- V júni navštívila farnosť pani Vránová-Dytrychová zo zvonárskej dielne z Brodka u Přerova. Prezrela si markušovské zvony za účelom opravy puknutého zvona.
- V máji a júni sa v exteriéri kostola v Markušovciach realizovala sanačná omietka.

Majster Rimbalah nahadzuje novú omietku na mury Markušovského kostola

Ahoj kamaráti,

"Ako nasýtené dieťa v matkinom náručí ..."
(Ž 131)

(Snímka: Marek Ondrejčák)

už len pár dní a ste spomedzi školských lavíc na voľnom vzduchu. Viem, že počitate už nielen dni, ale i hodiny, kedy pojedete poslednýkrát v tomto školskom roku do školy. Prázdniny sú niečim zázačným, akoby prišli z rozhávky. Tak ešte pár dní! Mnohí pôjdete s rodičmi do letovisk alebo do letných táborov, k starej mame. Niektori možno strávite voľné dni doma. Iste myslite na to, ako prázdniny prežiť naplno. Čo také budeme robiť? Chceme využiť každú hodinu, aby sme potom zasa mali na čo spomínať. Budete vari sledovať televíziu? Ale veď tu sledujete aj počas školského roka! Asi by nám tie filmy a relácie neutkveli dlho v pamäti. Mám lepší nápad. Co tak pošantif si v pre-

krásnej Božej prírode? Môžeme v nej sledovať tú úžasnú rozmanitosť Božieho diela. Dakovať Mu za každý život skrytý v malých bzučiacich včielkach, pracovitých mravcoch, pestrofarebných motýloch, skackajúcich žabkach, pomalých slimákoch, ale i v mohutných voľnávach stromoch, kvetnatých lúkach, zblnakujúcich potôčikoch i v hučiacich vodách a belasej oblohe. Tak úžasné!

A čo počas uplakaných daždivých dní? Chcete ležať do obedu v posteli? Nuž verite, v tom pripade budete znudení až do večera. Taktôľ stratený deň – hâdam nie?! Skúsme siahnúť po peknej knihe a prežiť dobrodružstvo spolu s hlavnými hrdinami. Alebo navštívime kamarátov, zahrajme sa, porozprávajme si zážitky. A doma bude tiež veľa práce. Vari nebudem mať radosť na duši, keď si

mamka bude môcť večer vydýchnuť o pol hodiny skôr? Nuž do toho! Do práce!

Niekoľko hodín budete doma až sami, keď rodičov zavolajú povinnosti. Vtedy sa možno prihlásia na rad zlé vlastnosti či pokušenia. Budú vám krásne húst do uší: „Veď fa nik nevidí!“ (Skutočne? A čo Pán Boh?) Po prvý raz by ste aj podfahli a vykonali nejakú tú vylomeninu, nech je zábava. Ale verite, to, čo vám radia starší, má svoje opodstatnenie. Oni to netriebia preto, aby ste si nemohli užívať, ale aby vás uchránili od nebezpečenstva, od zlého. Prázdniny sú krátky povzdychneme si. Nuž prajeme vám, aby ste ne spominali len v dobre a zážitky z nich nech sa vám uchovávajú v pamäti ešte dlhé, dlhé roky. Tak seda: húr, prázdniny! Nežabudnite byť veseli a zasúťažte si s nami!

Prázdninové súťaženie !

Milí priatelia, v tejto súťaži získejte nás prázdninový odkaz. Pozostáva z jednej vety, ktorú nájdete po vylúštení obidvoch úloh. Prvá časť vety sa ukrýva

v prvej úlohe (kvietok). Druhú časť nájdete po vylúštení druhej úlohy. Odpovede nám napište do redakcie. Pište, pište, pište...

Úlohy:

- Poukladajte kvetinové lupienky do správneho poradia.
- Vyrtešte osemsmerovku (13 písmen).

M	A	R	I	Á	N	S	K	A	P	Ú	Ť
I	A	N	B	M	E	S	T	O	O	S	L
N	B	L	J	H	A	N	T	E	O	Z	P
I	A	A	Á	E	E	E	B	D	Ú	H	A
Š	S	L	Z	R	L	E	A	U	Z	D	D
T	P	M	O	I	D	R	T	E	P	L	O
R	N	O	I	T	L	E	M	A	I	E	R
A	M	O	R	E	S	I	T	Á	I	S	Í
N	S	V	E	T	C	H	O	K	A	R	R
T	U	R	I	S	T	I	K	A	K	CH	P

ANJEL, BAZILIA, DÚHA,
CHRÁM, KATEDRÁLA, KOS-
TOL, LES, LETO, MARIÁN-
SKA PÚT, MESTO, MINI-
STRA, MORE, PLT, PRIA-
TEL, PRÍRODA, RADOST,
SMIECH, SVET, ŠPORT, TE-
LO, TURISTIKA, ZEM

Správne odpovede nám do re-
dakcie prišli od Viktória Holeč-
kovej z Markušovce a Lukáša
Pižema z Rudnian. Mária Fran-
ková z Markušovce nám do re-
dakcie zaslala zaujímavé taj-
ničky, ktoré sama vymyslela.
Všetkým zašleme milý darček!

Zasmej sa!

Na náboženstve sa Adelka pýta:

„Pán farár, zvieratá sa modlia tiež k Bohu, alebo majú niekoho iného?“

Terka sa modlí:

„Milý Bože, sú chlapci lepsi ako dievčata? Viem, že si chlapec, ale skús byť spravidlivý. Dakujem.“

Ked vyrastiem,
chcem byť vynálezcom,
ale neviem, čo
mám vynájsť.“

Otažka Petka Bohu:
„Bože, je ti matka
priroda rodina?“